

Беспштедни "рат ценама" који воде шведски телеоператори се наставља. Недавна процена нашег часописа да ће доћи време када ће се за један минут разговора са Отаџбинином, одавде из Шведске, плаћати и мање од једне круне, данас је стварност. Уместо некадашњих 5 круна по минути код Телије, данас се разговор са Србијом и Црном Гором, Хрватском и БиХ, илустрације ради, код Duviale плаћа испод једне круне или нешто мало више (1,09). Услугу овог телеоператора користи наш часопис. Не треба занемарити и коришћење префикса најповољнијег телеоператора. Другим речима, уколико корисници телефона имају везану претплату код једног телеоператора, без проблема могуће је пријавити се код другог телеоператора, са повољнијим ценама, и користити њихове услуге и - штедити новац.

ДИЈАСПОРА

ЧАСОПИС ЗА КУЛТУРУ • ГОДИНА IX • БРОЈ 50 • 2006 • ЦЕНА 20 КРУНА

Педесет бројева "Дијаспоре"

Ја, као оснивач и уредник часописа, и бројни сарадници, према овом чеду културе односимо се као према најрођенијем. У томе се крије и одговор на питање како то да се "Дијаспора" не само одржава у животу, него има узлазну линију у свом развоју. Често српски медији, вјероватно због мјеста рођења и двојезичности "Дијаспоре", исказују интересовање да пишу о њој. Ријетко пристајем на то, а на питање, колики је значај "Дијаспоре" у Шведској, колико успијева да ради на очувању не мале српске заједнице(?), одговорио сам овако:

- Немамо ја и "Дијаспора" тако велике, рекао бих - када је Српска дијаспора у питању, узвишене амбиције. Ја сам један мали обични смртник, "пискарало" који воли писану ријеч и који би хтио тако мало, да та ријеч живи на страницама "Дијаспоре". Ако она, та ријеч, буде живјела, имаће ваљда каквог-таквог одјека и допринесиће очувању српске мисли међу развезаним Сорабима по овој необично дугој, али срећно и лијепо уређеној земљи. Ништа мање није значајно и то да "Дијаспора" шири мисао српских аутора и о српском дјелу на шведском језику. Часопис је подједнако окренут и шведском и српском читаоцу. И "Дијаспора", али и "Diaspora", дакле, желе да понуде продубљену и у неки од новинарских израза уобличену информацију о двије културе, и ништа више. Други су позванији и одговорнији да брину бригу о очувању, па и његовању наше културе у расијању, па према томе и у овој земљи. Да ли ће они запазити то што ради "Дијаспора" и њени бројни сарадници и колико ће подржавати њихове напоре, ствар је с(а)вјести тих људи." Сада и овдје, поводом педесет бројева часописа, могу додати да "Дијаспора" стиже и у десетак примјерака у клубове који је подржавају, као илустрације ради, "Србија" из Малмеа или "Синђелић" из Гетеборга.

Страна 3

"Бели анђео" у Стокхолму

Почетком марта у Стокхолму је са великим успехом премијерно изведена композиција Ђуре Живковића "Бели анђео", композиција за 16 инструмената (диригент К. Андерсон). Према изјави аутора за наш часопис, "Бели анђео" није духовна музика, али је инспирисана фреском Белог анђела из Милешеве. Појава Белог анђела милешевског на плакатима који су најављивали концерт донела је једну нову димензију представљања српске културне баштине и српских уметника у овом делу Европе.

Страна 4

Onsdag 8 mars 2006 kl 18.00 Studio 2 Radiohuset
Kungl. Musikhögskolan
Konserterinfo 08-16 19 60 eller www.kmh.se

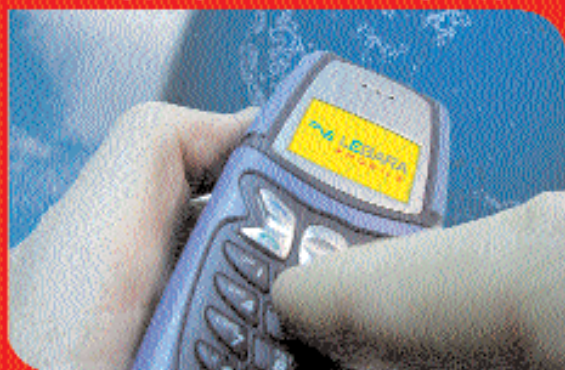

LEBARA

► MOBILE

Sa karticom Lebara Mobile zaradite novac za svoje udruženje!

U avgustu 2005. godine lansirala je kompanija Lebara Mobile telefonsku karticu za jeftine telefonske razgovore sa inostranstvom – direktno sa Vašeg mobilnog telefona. Na švedskom tržištu Lebara Mobile je postigla veliki uspjeh. Želimo da sa udruženjima u Švedskoj podijelimo dio našeg uspjeha.

Sa zadovoljstvom kompanija Lebara će ustupiti Vašem udruženju naš Start paket koji Vi možete prodavati Vašim članovima i prijateljima. Ukupni prihod od prodaje telefonskih kartica koje ostvari Vaše udruženje ustupa se, bez ikakvog odbitka, za aktivnost Vašeg udruženja. Ukoliko je Vaše udruženje zainteresovano da prodaje naš Start paket postoji mogućnost za Vas da prodajete i dopunu već kupljene kartice.

Lebara je internacionalni teleoperator koji nudi veoma pouzdane i niske cijene u telefonskom saobraćaju sa inostranstvom sa fiksnog i mobilnog

telefona. Lebarine kartice se mogu kupiti na benzinskim pumpama Statoil, u Phone House, Ica prodavnicama kao i u lancu drugih poznatijih prodavnica. Uz to mnogi butici u Švedskoj čiji su vlasnici useljenici prodaju naše proizvode.

Lebara je zainteresovana da objavljuje oglase u glasilima etničkih grupa, da sponzorise različite akcije, zabave i takmičenja koje organizuje Vaše udruženje.

Ukoliko je nešto od ovog što mi nudimo interesantno za Vaše udruženje dobro ste došli. Kontaktirajte nas u kompaniji Lebara, da prodiskutujemo kako to ostvariti i da odgovorimo i na druga eventualna pitanja. Kontakt telefon je **08-411 88 63** ili mejl: **reklam@lebara.com**.

Ukoliko želite znati više o kompaniji Lebara AB i našim proizvodima, možete posjetiti naše prezentacije na adresi **www.lebara-mobile.se** ili **www.lebara.se**

www.lebara-mobile.se

Педесет бројева “Дијаспоре”

Часопис је подједнако окренут и шведском и српском читаоцу. И “Дијаспора”, али и “Diaspora”, дакле, желе да понуде продубљену и у неки од новинарских израза уобличену информацију о двије културе, и ништа више.

Педесет бројева овог часописа за културу који је, уз то, зашао у девето годиште, надам се нећете ми замјерити, заслужује ријеч више. Читаоци који су уз часопис од почетка, на чему им се овом приликом захваљујем - јер они су одржали часопис у животу, сјећају се, да смо у анкети добили профил новине коју данас држите у рукама. Дакле, часопис је профилисан на основама жеља људи којима се тек требао обратити. Поучени тим искуством, међу претплатницима “Дијаспоре” касније смо провели истраживање о односу Срба у дијаспори према ћирилици и о употреби писма на страницама часописа. Тако је “Дијаспора” на старту узела курс који су јој одредили они који ће је читати и који је данас читају. Од почетка имала је, и данас има, опредјељење да говори о српској и шведској култури, да буде спона између Тамо и Овамо.

На другима ја да просуђују како то часопис и његови сарадници чине. Наше је да, поводом педесет бројева, подсјетимо бар на неке од догађаја који су нашли одјека на страницама Дијаспоре. Издавајмо серију интервјуа са водећим српским писцима (Милован Данојлић, Стеван Раичковић, Јован Радуловић, Драган Лакићевић, Матија Бећковић, Тихомир Левајац, Александар Гаталица, Звонимир Поповић, Милосав Поподић), књижевне вечери са: Драганом Лакићевићем, аутором рубрике “Писмо из Отаџбине”, коју је годинама исписивао на страницама “Дијаспоре”; са Матијом Бећковићем и Ралетом Дамјановићем; Звонимиром Поповићем... На страницама “Дијаспоре” пјесникиња Драгиња Урошевић објавила је серију “И сада и увек - Српски манастири” (Грачаница, Дечани, Пећка патријаршија, Студеница, Морача и Острог). “Дијаспора” је истражила и у својим издањима објавила који се српски писци могу читати на шведском, пронашла дјела српских класика Његоша, Веселиновића, Лазаревића, Матавуља, Стефана Митрова Љубише на шведском, помогла да се први пут на шведском појаве од класика Радоје Домановић, Јован Дучић или Марко Миљанов, а од савремених писаца Лакићевић, Бојчић, Поподић. Вриједним нам се чини наше “откриће”, како су пренијели други српски медији, цитирајући “Дијаспору”, да у шведској постоји фонд “Мај и Рајко Ђермановић” у којем се налази 2,5 милиона круна намијењених за специјализацију студената српског поријекла из некадашње Југославије.

У сјећању, ипак, најснажније живи вече са шведским публицистом Фин Норгреном у Стокхолму. Норгрен је, подсјетимо, за вријеме рата боравио у БиХ годину дана у мисији УН. Кад се вратио јавио се књигом, која је у наслову носила питање: Да ли се смеју волети Срби? Тада, а и данас, мада је јењала сатанизација Срба и свега што је српско, то питање имало је и има смисла. Норгрен је у књизи провокативног наслова бриљантно осликао Србе. Није стао у њихову одбрану, није их ни блатио, али је написао поштenu књигу. За њега нема добрих и лоших народа. Његова је реченица: “Странци који су дуже радили

у Босни и Херцеговини тврде да су Срби веома кооперативни. Срби кажу што мисле - директно иду на ствар, искрени су и не заобилазе то што мисле рећи. Кад лажу свако може примијетити да је то што кажу лаж”. Вече са Норгреном из априла 1999. године памтим по још једном детаљу. Како је та година била друга година у животу “Дијаспоре”, учинило ми се сврсисходним да кажем неколико ријечи о часопису, организатору те вечери. Као њен уредник, себе и новину представио сам овако: Рекох своје име и презиме а затим... Херцеговац из Пребиловаца, јаком стигао у Шведску. Ожењен. Отац петоро дјеце... Не стигох наставити. Прекинуо ме грохотан смјех публике. Не дадох се збунити. Наставих. Код мене и моје супруге Анђе било је по оној народној “прво кћери, потоњи синови”. Пето моје дијете је женско. И сви му знате име - а онда сам изговорио име часописа “Дијаспора”, који је на свијет дошао између Божића и Савиндана 1998. године, прецизније речено 14. јануара.

А што се тиче оног грохотног смјеха којег памтим од вечери са шведским публицистом Фин Норгреном, можда ћете наћи и одговор и адекватан коментар у овом броју, у којем доносимо текст Бојана Кулишића о бијелој куги која хара међу Србима.

Ацо Драгићевић

Teško je dobiti stambeni kredit?

Ett nytt sätt att få bolån

Om du äger en bostad eller vill köpa ny lägenhet vi ut-
beträffar från 150 000 kr och uppåt. Vi gör en individuell
prövning där din framtida återbetalningsförmåga väger
tyngre än din historik. Därför kan du få bolån hos oss
när andra säger nej.

Vi accepterar dig som

- ☒ har betryllningsanmärkningar
- ☒ är egenföretagare
- ☒ saknar fast anställning
- ☒ är in- eller utvandrad till eller från Sverige

Står från

4,10%

Med vårt bolån kan du t.ex

- ☒ betala dina skulder
- ☒ köpa ny bostad
- ☒ renovera din bostad
- ☒ skapa kapital för att uppfylla en dröm

Anaök via telefon eller internet

0770-330 100
www.bluestep.se

BlueStep
STAMMEN

Skapad för att hjälpa dig att få ett bolån om du har en dålig kredithistorik. Vi erbjuder dig ett bolån om du har en dålig kredithistorik. Vi erbjuder dig ett bolån om du har en dålig kredithistorik. Vi erbjuder dig ett bolån om du har en dålig kredithistorik.

Бели анђео у свету музике

У среду, 8. марта, у сали Шведског Радија Студио 2, са великим успехом премијерно је изведена композиција Ђуре Живковића “Бели анђео”. Извођач је био професионални ансамбл SAMI Sinfonietta, под управом K. Andersson.

Пише: Милица Секулић

По речима аутора, композиција “Бели анђео” није духовна музика, али је инспирисана фреском Белог анђела из Милешева. У том смислу, ово дело је стварано духом и снагом које та фреска собом носи. “Свако дело мора да се ствара духом, а не телом, и тако ниједно велико дело које нам је оставила историја није стварано без духовних очију и ушију, окренутим ка вишим законима и узвишеним циљевима” - каже Ђуро Живковић за Дијаспору.

Појава фотографије Белог анђела Милешевског, на плакатима које је тај концерт носио, донела је једну нову димензију упознавања српске културне баштине у овом делу Европе.

Ђуро Живковић рођен је 1975. у Београду, дипломирао је виолину на ФМУ у Београду 1999, а поред виолине започео је и студије виолине са Властимиром Трајковићем. Пре шест година стигао је на специјализацију виолине на Краљевску музичку академију у Стокхолму. Тада, те 2000. године, започиње паралелно студије композиције са Пер Линдгреном, Бент Серенсенем и Магнус Линдбергом.

Компоновао је већи број дела солистичке, камерне, оркестарске и хорске музике, као и електроакустичне композиције. Може се издвојити обимна “Метафизичка поема” за виолину и клавир и “Трио” за виолину, виолончело и клавир, а затим и “Фантазија” за виолину и дувачки оркестар, “Серенада” за гудаче, “Обасјане атмосфере” за виолончело и оркестар, те “Бели анђео” за камерни ансамбл.

Изворна мотивација у његовом компоновању проистиче из оштрог, планинског фолклора, а своју прву реализацију произвела је у његовој “првој” композицији, “Дуо” за две виолине, 1996/97, а затим и у “Две тужбалице” за сопран, виолу и клавир. Осим тога, интерес за црквену Православну музику (“Исон” - за клавир, за виолину и клавир, Клавирски Трио) даје музици Ђуре Живковића специфичну боју. Композиције су му извођене у Србији, Шведској, Канади и Швајцарској.

Постоје снимци музике Ђуре Живковића за емитовање преко радија (Шведски Радио, Радио Монтреал, Швајцарски Радио). Међу извођачима његових дела налазе се: “Trio Fibonacci” (Канада), “Pre-art” ансамбл (Цирих), “Штокхолмски Дувачки Оркестар”, Шведски камерни оркестар “Musica Vitae”, “SAMI Sinfonietta; диригенти: Stefan Schreyer, Michael Bartoch, B. Tommy Andersson; хор Контраст, и други.

Добитник је награде за композицију “Сјај сузе” (“Eclat de larme”) за алтфлауту, обоу, хармонику и клавир, на интернационалном такмичењу Pre-art у Цириху, Швајцарска, а такође и неколико стипендија од Удружења уметника Шведске (STIM).

Активан је и као виолиниста наступао је у Србији, Црној Гори, Хрватској, Грчкој, Шведској, Немачкој и Финској. Био је први виолиниста у гудачком квартету “Grand Quartet” из Стокхолма. Наступа и као извођач властитих дела.

Двојезични шведско-српски часопис за културу. ISSN 1402-9308.

Издавач: Bospra Förlag. Излази шест пута годишње: фебруар, април, јуни, август, октобар, децембар. Дијаспора је члан Шведског удружења часописа за културу и Удружења српских медија из расејања.

Главни и одговорни уредник: Ацо Драгићевић

Адреса: DIASPORA, Box 28, 151 21 Södertälje. Штампарија: Графид, Бања Лука (Српска)

Телефон/факс: 08 550 62 873, мобил: 073 730 67 50

E-mail: info@dijaspورا.nu; web-stranica: www.dijaspورا.nu

PlusGiro: 498 09 34-6, BankGiro: 5412-5745.

Претплата: 100:-, за друштвене организације и институције 150:-, Скандинавија 300:-, Отаџбинске земље 350:-, примерак у слободној продаји 20:-.

Срби у Шведској желе “Европску смотрењу фолклора”

Пионери “Крајишници” за време наступа. У другом реду, с лева на десно: Предраж и Ненад Шућур, Николина Зељић и Александра Злојућко. У првом реду, с лева на десно: Александра Чађо, Ирена Шиник, Ивана Зафировић и Тања Балаћ.

Српско друштво “Крајишници” из Халмстада издваја се, уз “Синђелић” (Гетеборг), “Козара” (Гетеборг) и “Рас-тко” (Стокхолм), квалитетним радом са најмлађим члановима. Посебно се то може рећи за рад фолклорних ансамбала, чији чланови вежбају у сенирској и пионирској категорији. Најуспешнији представљају друштва на смотри широм Шведске, познатим као “Фолклоријада”. Једном годишње “Крајишници” организују и “Крајишко по-село”, уз наступ свих категорија фолклорне секције. Тада им у госте стижу и други фолклорни ансамбли из Шведске.

Крајем фебруара одржана је “Фолклоријада” у Гетеборгу, у организацији Омладинске организације Савеза Срба. Мада је интересовање за фолклор у Шведској у опадању, све четири екипе које смо споменули биле су веома бројне и показале су врло зрео и добро увежбан фолклор. На “Фолклоријаду” у Гетеборг стигли су и гости из Отаџбине, КУД “Абрашевић” из Чачка, а наступио је и један шведски фолклорни ансамбл. Гости из Србије су достојно представили централну Шумадију, како музички и плесачки, тако етнолошки и етнографски. Колико се из креативности кореографија, дисциплине и уиграности екипе гостију видело да Драгачево није далеко од Чачка, толико је било подстицаја

Одлазак на сцену пољетног сениорског ансамбла “Крајишници”. У позадини је кореограф Радослав Јелачић - Мима. С десна на лево: Данијела Мећед, Вања Ђурић, Бранислава Врсајко, Сандра Чолић, Драгана Врсајко, Марина Мећед, Сандра Рељановић, Катарина Марјановић, Наталија Цикотић и Милена Врсајко.

овдашњим ансамблима за њихов будући рад.

“Дијаспора” сазнаје да су се “Крајишници” кандидовали и за организацију наредне смотре српских фолклорних ансамбала из целе Европе, која се традиционално организује у некој од европских земаља и окупља фолклорне ансамбле који живе и раде у расејању.

Текст и снимци:
Ацо Драгићевић

Леђу, веселу и раздражану игру доносе “Крајишници” на позорницу. Фолклор је леј-каз о чувању обичаја у расејању, али и још лејши повод за дружење младих из друге и њихове генерације усељеника.

Бабино здравље

Онај ко је растурио Југославију, растура и њене остатке - Црну Гору и "Србију из три дела".

Пише: Драган Лакићевић

Растурањем државе, растура се и народ, а с народом - видели смо - култура и језик, и нешто важније, што се у устав и закон тешко уноси.

Кад смо код језика, задржимо се само на имену садашње државне заједнице: Србија и Црна Гора. Грађани ове државе, па и њени репрезентативци, чак и у писменијим новинама, зову се нетачно: Срби и Црногорци.

Грађани запослени у владајућој партији Црне Горе, још од 1945. године, имају обавезу да не буду Срби. Црногорци који нису војници те идеологије, још увек су Срби: према званичном попису, у Црној Гори има их 32 одсто, а двоструко више становника Црне Горе припада српском језику...

Аутор прилога, писац Драган Лакићевић, лево, са уредником нашег часописа, за време посете Шведској пре 5 година. Низ година на страницама "Дијаспоре" Драган Лакићевић, уредник у Српској књижевној задрузи, исписивао је рубрику "Писмо из Отаџбине".

У Црној Гори, дакле, само власт није српска.

Грађани Државне заједнице морали би се звати: Срби и црногорска власт.

Да ли ће и у култури Србије и Црне Горе бити референдума?

Је ли старија и важнија култура или власт?

Шта ће, рецимо, бити са Лубардом? Он је свуда написао да је Србин, а сликао црногорске мотиве! Мораће и за њега да измисле неку комисију, венецијанску или какву другу.

У књижевности, ствар је на нивоу "Мјешовитог брака".

С Његошем је, чини се, лако: црногорска власт више воли себе него Горски вијенац, Цркву и Владику заједно, па ће Његоша уступити Србима и прошлости.

Србија, исто, хита европској породици и будућности, па би Његоша могла оставити старој Црној Гори и прошлости. И тако, школски програм ваља редуковати и осавременити.

Власт која фалсификује историју и традицију, име народа, језика и вере, лако ће фалсификовати књижевност и уметност.

Нови, млади Црногорци (ако се тако буду звали, јер се тамо име радо мења) учиће своје писце. Досадашњи њихови писци (Вук, Бранко, Змај, Матавуљ, Лаза Костић, Кочић, Андрић, Црњански, Десанка, Ћопић, Меша...) биће писци суседних народа - у рангу италијанских, албанских, бугарских писаца.

Посебно ће скочити значај словеначког и хрватског културног тржишта - због братске подршке антисрпском пројекту.

Српска књижевност и култура имаће у Црној Гори још гори статус, јер већ целу деценију, као припрема за референдум, траје медијска, тј. режимска антисрпска кампања. После те кампање, ко ће уопште волети српске теме, фреске, народне песме? А у Србији, после толике мржње из медија Српске Спарте - коме ће бити до Огледала српског, Марка Миљанова и Примјера чојства и јунаштва?

Ко ће у Црној Гори, у лектури и у историји књижевности, заменити Светог Саву, Доситеја, Ђуру Јакшића, Сремца, Бору, Дучића, Шантића, Ракића, Нушића? (Спортисте, глумце и певаче? Пријатеље и рођаке?)

У странце ће отићи и Никола Тесла. У толико академија наука, и за Теслу ће се наћи замена.

Све је заменљиво осим власти.

Ко укине ТВ програм из Србије, укинуће и књиге, идеје, имена и дела из Србије.

За чије бабе здравље располажују своје биће - историјско, национално, културно, морално? То биће нису само држава и вера, него и сами човек.

То биће је дете.

Хоће ли се нови Црногорци (или Дукљани, јер Међународна заједница радо и лако признаје стара имена нових људи) питати: докле сам ја Србин, одакле Црногорац?

Онда упутити молбу венецијанској комисији, да му одговори, па да зна.

Ohrabriti mnogočlane familije

Humanitarna organizacija "Srbi za Srbe", u kojoj ima mesta za svakog Srbina kojem na srcu leži dobrotvorstvo, odlučila je da trajno pruža pomoć mnogočlanim srpskim familijama. Konkretna novčana pomoć stigla je familiji Rašković (Kragujevac), u okolinu Doboja (Srpska) familiji Popović, a uskoro treba da stigne pomoć i familiji Tanje i Slaviše Slavkovića iz Lipljana (Kosovo i Metohija), koja ima devetoro dece.

U srpskim medijima, političkim, naučnim, i izjavama crkvenih velikodostojnika, danas se bela kuga spominje kao najveća pretnja srpskoj naciji. Razlozi koji se spominju su mnogobrojni - od političke i ekonomske nesigurnosti do velike migracije mladih ljudi sa sela u grad, gde se formiranje porodice ocenjuje kao teže. Predloga za rešenja ovog problema, nažalost, nema tako mnogo kao i konstatacija o njemu. Retke srpske porodice koje imaju više dece ne dobijaju nikakvu podršku od strane vlasti. U matičnoj zemlji Srba zakonskom regulativom - kroz dečiji datak, boravak dece u vrtićima ili nekim vidom poreske politike ne pokušava se preduprediti bela kuga.

Piše: Bojan Kulišić

Podstaknut reportažom o osmočlanoj porodici Rašković iz Kragujevca, koja je živela u jako teškoj ekonomskoj situaciji, Markus Čučić iz Štutgarta je odlučio da putem Interneta pokrene akciju prikupljanja pomoći ovom bračnom paru i njihovoj deci. Ideja je dobila podršku naših ljudi širom sveta i ubrzo je sabrana skromna suma novca, koja im je uručena. Sve ovo je zabeleženo od strane više naših medija.

Nakon ove prve akcije, formirana je humanitarna organizacija sa jedinstvenim, samoopisnim imenom - "Srbi za Srbe". Organizacija je preuzela obavezu da trajno, ekonomski i moralno, pomaže i podržava ovu i njoj slične srpske porodice u matičnim zemljama Srba (Srbiji, Crnoj Gori i Srpskoj), ali i u drugim državama na Balkanskom poluostrvu gde Srbi žive (Hrvatskoj, Makedoniji, Sloveniji). Danas, organizacija "Srbi za Srbe" okuplja stotinjak

članova - dobrotvora iz Srbije, zemalja Evropske unije, iz Kanade, Amerike i Australije.

Glavni atributi koji odlikuju rad organizacije i razlikuju je od drugih su transparentnost i otvorenost, a fokus je okrenut ka slozi i poštenju. Cilj je da se pomogne narod u Otadžbini. Organizacija se, pri tome, suočava sa svim predrasudama koje prate srpski narod kroz istoriju, od kojih je nesloga jedan od najupečatljivijih. "Srbi za Srbe" tome se suprotstavljaju baš slogom i javnošću u svom radu.

Bitno je naglasiti da organizacija nema nikakvih troškova osim taksi za transfer sakupljenog novca onima kojima je namenjen, kao i da se sve odluke donose od strane članova, koji ujedno i daju predloge za sledeće akcije. Otvorena je Internet-stranica (www.srbizasrbe.org), putem koje su ljudi pre svega obavešteni o toku akcija u koje se mogu uključiti redovnim ili jednokratnim donacijama, kao i da učestvuju u raspravama i radu.

Nakon uspešne pomoći porodici Rašković, broj članova se naglo povećao, što je organizaciji omogućilo da u februaru 2006. godine u program pomoći uključi i porodicu Popović iz okoline Doboja u Srpskoj, koju čine otac Mitar i njegovih devetoro dece. Mitar se o deci brine sam, od septembra prošle godine, kada je njegova supruga i majka dece Zorica preminula u 45. godini života. Sa familijom Popović Fondacija "Srbi za Srbe" stupila je u kontakt posle emisije "Stop bijeloj kugi" Radio Televizije Republike Srpske (RTRS). TV-ekipa te emisije kasnije je uručila prvu pomoć porodici i o tome emitovala poseban prilog na RTRS 25. marta.

- Naš sledeći korak je da tokom aprila posetimo Tanju i Slavišu Slavković iz mesta Lipljan na Kosovu i Metohiji, koji imaju devetoro dece i žive okruženi neprijateljski raspoloženom albanskom populacijom. Ta porodica je treća po redu koja će biti uključena u program pomoći i podrške humanitarnog projekta "Srbi za Srbe", izjavio je za Dijasporu Markus Čučić.

Pored direktne pomoći pomenutim porodicama, organizacija će uskoro da formira i jednu vrstu investicione kase, iz koje će novac da ide u nabavku alata/mašina, objekata, zemljišta ili stambenog zbrinjavanja porodica, sa ciljem da im permanentno olakša život i time omogući samoopstanak.

* Više aktuelnih informacija o radu humanitarne organizacije "Srbi za Srbe", kontaktne puteve, kao i načine učešća i pomoći, čitaoci Dijaspore mogu pronaći na sajtu: <http://www.srbizasrbe.org>. Upućujemo poziv čitaocima da se pridruže humanitarnom projektu "Srbi za Srbe" i da zajedno, u granicama svojih mogućnosti, pomognemo da se među Srbima reafirmiše dobrotvorstvo. Autor ovog priloga Bojan Kulišić jedan je od aktivnih učesnika projekta "Srbi za Srbe"

Porodica Rašković iz Kragujevca prva je osetila dobrotvorstvo Srba iz nekoliko evropskih i prekomorskih zemalja, koji su pokrenuli i oživotvoruju humanitarnu akciju "Srbi za Srbe"

ИСТЕ СТОЛИЦЕ, САМО ДРУГЕ ГУЗИЦЕ!

Чудили су се, па и потсмјехивали сликару због којегчега. Ипак, он је из личне, готово дјечачке наивности видио даље и дубље од њих. Познавао је Пикаса, Шаљапина, Каруза, Тина Ујевиха... али није остао с њима. Задржала га је омамљујућа тишина Борачког језера код Коњица, у којој је остао заувјек и гдје је изговорио реченицу по којој га Херцеговина памти...

Припремио: *Жарко ЈАЊИЋ*

На херцеговачким Борцима, пред Шантића вилом, стоји необичан гроб, са деблом и невеликом плочицом на њему: Лазар Дрљача богумил. А за човјека коме припада везане су неочекивано чудне приче. Јер...

Чудан и гњеван бјеше Крајишник Лазар Дрљача (1881 – 1970), из Бушевића (још тачније, засеок Блатне) код Босанске Крупе. Сликара, легионара Легије странаца, затвореника и заточеника сицилијанских и сардинијских затвора, портретиста италијанске краљице Јелене, пружни радник, ципнер, минер, архитекта, пекач ракије, кувар, записач гвожђа по Борцима (у рубрици националност: богумил!?)... те човјек што би одбијао сваки новац који би га могао "привезати за нечије јасле"... и на крају покојник, који је, након смрти у дубокој старости, дочекао да му на смртвници у рубрици "ожалошћени" остане, као ником и никад – потпуна бјелина!!!

Никад га видјеле очи овог вашег новинара, а могле су, и не прича вам ову причу због тога већ због једне реченице коју је наводно изговорио, а чуо је од другог лица, и ево деценијама је не заборавља јер... Но, о том ћемо на крају. Вратимо се Лазару: студирао је сликарство у Бечу и Паризу, спавао под мостовима Сене са Паблом Пикасом, неко вријеме и у истој соби са пјесником Тином Ујевихом, пио са Енриком Карузом и Фјодором Шаљапином. Неподношљиво мрзио град, надасве градску извјештаченост, људску поквареност, страхове, снисходљивости, подрепаштво, улизивање – све што отима слободу, унижава човјекovu искреност и усправан ход, но врло често се увјеравао, као Андрићев Мустафа Маџар, да је "свијет пун гада". Многи, опет, насртаху на Лазара и Лазарев избор. Понајприје рођени отац: ошинуо га каницом у тридесетој години, у трену кад му је Лазар открио да ће у Париз. Лазар му се никада више није вратио... Лутао је свијетом са једним коњем, колима, штафелајем и кистовима; сликао је раднике како пробијају друмски тунел на Иван седлу, оно "и" изеђу Босне и Херцеговине, да би се потом смирио у вили Шантића на Борцима код Коњица.

"Био је то ", навешће биографи, "живот пун идиле са високим јелама, пашњацима, ријекама, птицама... Кад би

осјетио да је коњ уморан, заустављао га је, одмарао се и сликао. Ноћивао је гдје му се свидјело, полазио кад је желио. Ловио је рибу у потоцима и Неретви, пекао је на ражњу. Кувао је јаја од птица или пекао хљеб од проје. Било је много дражи у том лутању ("племенитог луталице", како су га звали), јер никада није знао гдје ће заноћити, када ће кренути даље, или колико ће се задржати на одређеном мјесту."

Новине ондашње, одушевљено су писале о, рецимо, Лазаревих 69 акварела и 28 уља, подијелих у циклусе: Испод Иван-планине, Из околине Коњица, У долини Неретве, Из околине Мостара, Из долине Раме, Из Босанске крајине. Називале га "пјесником у боји меланхолије херцеговачког крша и сјете босанског пејсажа у долини ријеке Уне", позивале да се врати у град. Залудно, и бескорисно.

–Маните, молим вас – одвраћао је. –Каква публика! Ја смијем јавно устврдити да је градска публика доживјела банкротство укуса. Данас је најсолидније за процјену умјетничке вриједности...укус нашег обичног човјека, херцеговачког или босанског сељака. Они имају више смисла него и Сарајево, и Беч и Париз! Вјерујте!"

И хроничари су уочавали: простор у коме се господин

Дрљача креће широк је и бескрајан: могли сте га у свако доба године наћи негдје на шумским пропланима од Уне и Саве до Дрине и Таре, и плавог Маглића, или коритима ријека све од Босанског Брода до Неретве, Прења и Рање. Његови видици су – бескрајна планина и шумски мир; брда, долине, засеони и високи чардаци на озелењелим падинама. Све, свуда. Обучен у лако пругасто одијело, слично некој старој пиџами, са тешким алпским ципелама на ногама и у похабаној црној пелерини преко леђа, он из дана у дан, као вјечни номад, обилази босанско-херцеговачким цестима, пјешке или на свом коњићу, у потрази за ширинама небеским и пејзажима невиђеним.

Баш тај коњић биће предмет једне полемике. Најављујући Дрљачину мајску изложбу у Мостару, дописник “Политике” из највећег херцеговачког града, 12. априла 1937. одаслао:

“...Читаво имање Лазара Дрљаче састоји се у једним таљигама и једном мршавом бедном кљусету. Са овим таљигама и овим мршавим кљусетом сликар-боем Лазар Дрљача годинама крстари по Херцеговини, јужној Далмацији и где стане, ту ради и слика. И тако живи”.

Бранећи достојанство свога коња, сликар му 21. априла одговара:

“...Нађе се делија са биједним намјерама, да баш пред том изложбом коју ћу имати у Мостару, јавно у новинама (“Политика” од 12. априла о. г.) нападне ме, називајући ме боемом, мога коња биједним кљусетом, а моја кола таљигама. Истина, ја се не буним ни мало... Ја ћу и даље јездити својим друмовима и радити у Вили Шантића, окружен алпским боровима и планинама. Учио сам се жи-

Лазар Дрљача, Три коњаника

ЗАШТО БОГУМИЛ?

По једнима, због свађе са бањолучким владиком, који га је, наводно, увриједио рекавши да му пројекат цркве више личи на цамију него на цркву, и тако га одбио, Лазар Дрљача је у љутњи казао да напушта православну вјеру... По другима, учинио је то љутит на једног крајишког проту који му није дозволио да се ожени његовом кћерком; тек, Лазар је послје на пописима становништва стриктно тражио да му се у рубрику националност уписује – богумил.

Ипак, не заборавља се да је још као средњошколац у Сарајеву учествовао на конкурс за пројекат православне цркве на Палама и да је црква грађена по њему.

вотној борби у земљи класичној и давно сам заборавио све сласти градова и велеграда (ако је тамо може да буде?). Ја ћу и даље на бистрој ријеци у Мостару се задржавати. Само се чудим да једно озбиљно гласило, као што је “Политика”, прегледа све моје квалитете, као и мога Пегаза, а види само “беду”. Укус и празнина, то је посриједи... Уз особито поштовање, Л. Дрљача, академски сликар, стан: Вила, Борци, Коњиц”.

Доцније, када су му прењски вукови једне зиме растргли Пегаза, затекао је од њега само оглодану главу. Чувао је пуних двадесет година на крову куће, и неколико пута сликао! “А и поред низа готово дјечачких наивности, било му је савршено јасно да богатство и срећа не живе у тијесној вези:

– Кажу – причао би Сарићима, сусједима око Борачког језера – Пикасо има замак на југу Француске! Чудна ми чуда! Мислим да није срећнији него што је био онда када смо заједно са клошарима спавали испод Сениних мостова... Никад не бих дао ове планине и овај амбијент за тај Пикасов замак!

Одбијао је пензије и помоћи, што су му их послје Другог свјетског рата нудили. Савјест му није дозвољавала да напише молбу.

– Ко ме да се ја молим... Кога ја да молим? – питао је успаничено и са бијесном загрижљивошћу гледао би у очи саговорнику. – Никад! Никад!

Али једној молби, причаше ми давно Зуко Џумхур (мало припит пред кафаном “Херцеговина” у Херцег Новом), ни пркосни Лазо Дрљача не могаше одољети.

– Наиме, кад заврши Други свјетски рат, промијени се власт у Коњицу, а они моји Коњичани са Борака наговарају га: “Ајде, Лазо, болан, сиђи доле у Коњиц, учен си, славан, мудар човјек. Види шта је у општини, ко се пита. Знаш, нама незгодно, свукуд нас је бивало, опасно је... Смилова се. Оде... Нема га цијели дан. Ево ти га увече, мрк... Нема везе што је вече, чуло се, вратио се. Излетјели Борчани, окупили: ајде, казуј шта је било, шта си видио у општини... А он, “швенкује” их дугим погледом, па ће:

– У општини, велите? Исте столице, само друге гузице!!!

Ниједне више... А памтиће га Херцеговина по том више већ по било чему другом...”

Вријеме у пркосном сликару откри и визионара, премда у његовој смртници од 14. јула 1970. у рубрици “ожалошћени” није било ни једног имена!!!

А, кад би сад устали они што га описиваху као боема с биједним кљусетом и таљигама што шкрипе низ Херцеговину, видјели би да је видио оно што они нису могли.

Беседништво које нада-
хњује и оплемењује

Навршило се пола
века од упокојења
епископа Николаја
Велимировића

Свети владика Николај Велимировић, попут Светог Саве, умире у туђини пре пола века (5. март 1956. године). Тек накнадно његове мошти бивају враћене у Отаџбину. Било је то 11. маја 1990. године. Епископ Николај Велимировић рођен је у селу Лелићу, а упокојио се у Либертвилу (САД). Многи сматрају да је, после Светог Саве, Николај Велимировић највећи српски духовник. Био је један од уважаваних светских беседника, због чега га многи и данас називају Свети Николај Златоуст. Из његовог огромног стваралачког опуса треба издвојити: “Српски Теодул”, “Православље изнад Истока и Запада”, “Беседе над Гором”, “Мисионарска писма”. Овај бриљантни историчар и књижевник ушао је у ред највећих светских мислилаца. “Православне новине” (Orthodox Tidning) из Стокхолма, које излазе на шведском језику дуже од четврт века, у броју 3 за ову годину подсетиле су своје читаоце да се навршило пола века од упокојења Николаја Велимировића. Иста новина, коју уређује Вулмар Холстрем (Wolmar Holström), објавила је више радова Николаја Велимировића. Посебно се издваја серија одабраних текстова из сабраних дела Николаја Велимировића која је у “Православним новинама” објављена под насловом “Касиана” и са амбицијом да читаоце поучи о Божанској и хришћанској љубави. “Дијаспора” обележава годишњицу упокојења епископа Николаја Велимировића прилогом чији је аутор епископ Лаврентије. Прилог, осетно скраћен, објављен је први пут као предговор биографској књизи о изузетној личности Николаја Велимировића, за коју је грађу припремио Милан Д. Јанковић, главни секретар Светог архијерејског синода Српске православне цркве.

Владика Николај, светитељ међу светитељима

Тешко је обухватити и приказати живот и дело Епископа Николаја Велимировића, те највеће црквене личности нашег времена, како га је оценио поглавар Англиканске цркве 1926. године. Или, Телијски испосник, архимандрит др Јустин Поповић, назвавши га: Јеванђелистом међу јеванђелистима. Мучеником међу мученицима. Исповедником међу исповедницима. Светитељем међу светитељима. Највидљивијем српском оку, које види невидљиво. Најслуховитијем српском уху, које чује нечујно. Најпробуђенијем српском савешћу, која херувимски делује за све што је Божије...

Само оволико је довољно да се осветли његова изузетна личност, вишеструки геније, испосник духа и мисли српске. Животни пут га је водио скоро по свим континентима. Осим тога, живео је и стварао у најтежим условима: два светска рата; конфинирање у Отаџбини; робовање у злогласном Дахауу и, најзад, крај у изгнанству, као жртва нацизма и других мрачних сила. Чак и после смрти име му се у Отаџбини само шапутало, јер није се смело јасно изговарати. Његов религиозно-философски поглед на свет и живот сметао је тадашњем државном руководству, које је увело атеизам као званичну философију и став својих грађана.

Због свега овога, било је отежано и у мислима пратити живот и рад овог највећег сина, духовника и мислиоца српског, после Светог Саве, па се код нас о њему мало и писало.

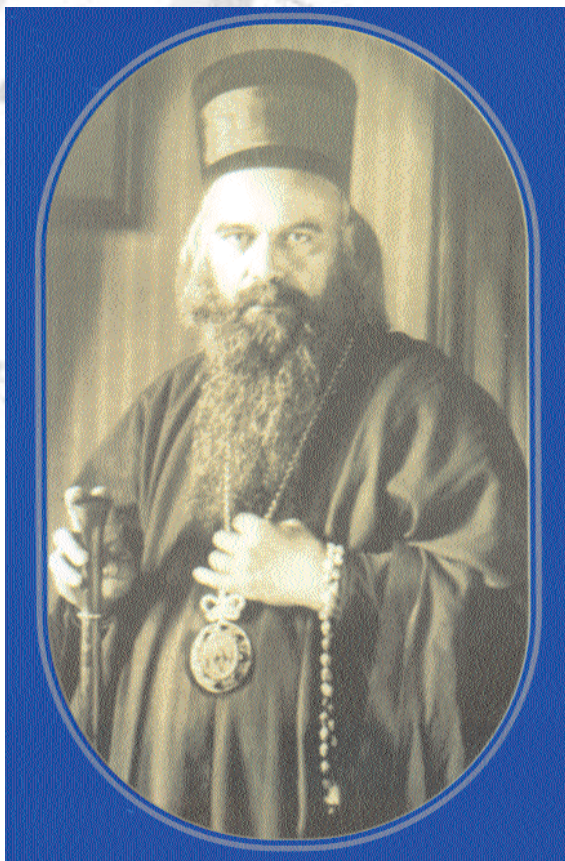
Илустрације ради, наводимо пример једне Енглескиње, католкиње, новинара, која је у свом вишеструком новинарско-књижевном раду, 1986. године, почела да пише књигу о Епископу Николају.

По њеном дотадашњем мишљењу, Епископ Николај је у свом времену,

после Другог светског рата, био – ни мање ни више, него – контраверзна особа; за једне је био светац и родољуб, а за друге „издајник”.

Прикупила је нешто материјала на енглеском језику и почела. Међутим, када је видела ко је Епископ Николај Велимировић и шта западни хришћани мисле о њему, одустала је уз образложење: Николај је океан на кога се ја не усуђујем упустити. Њега нико не може обухватити и сагледати!

Према томе, Духовни небодер свеукупног стваралаштва Владике Николаја остаје и даље недовољно осветљен – планина рудног блага још неоткривеног и неиспитаног.

Владика Николај је цвет мученичке Србије

Под јурисдикцијом Српске православне цркве и Његове Светости патријарха Павла налази се један број православних Швеђана. У шведским православним храмовима богослужења се врше на шведском језику, а истоветна су са богослужењима у српским православним храмовима. Код Бороса у месту Бредаред, на југу Шведске, постоји православни манастир Света Тројица (Heliga Treenighetens Kloster). Настојатељ је Швеђанин, игуман Доротеј (Форснер), који је као млад монах провео седам година у манастирима Каона и Лелић у Србији. Игуман Доротеј данас течно говори српски и има веома леп ћирилични рукопис, преводи православне богослужбене текстове на шведски, а бави се и уметничким дуборезом.

О времену проведеном у Србији и о владика Николају, као светитељу, отац Доротеј је у изјави за Дијаспору рекао:

- Србија је добра земља, која је натоплена мученичком крвљу. Из те земље изникло је стабло. На том стаблу народном постоји више цветова, као Свети Сава, Свети Симеон Мироточиви, Василије Острошки и још многи, а у последња времена је изникао нови цвет - а то је владика Николај. Не може слуга много рећи о господару. Ми смо деца владике Николаја и ми треба да примамо оно што

је он проповедао.

У Лелићу сам провео две године. За те две године, многа сам чуда доживео и видео боравећи уз мошти владике Николаја.

Једно дете зачело се ван материце. Лекари у Ваљево су рекли да се мора обавити абортус. Мајка је дошла у Лелић и ми смо, на њену молбу, прочитали исцелитељску молитву код моштију. Мајка је донела на овај свет

дечака, који је добио име Никола, и данас је пошао у основну школу. Или једно друго чудо. Једна породица у Лелићу седам година није имала деце. Код моштију светог Николаја Чудотворца прочитана је молтва за родитеље који немају децу. И тачно на тај дан, кад је читана молтва из Требника, догодило се зачеће. То дете се, исто тако, зове Никола и данас има 6 година.

Игуман Доротеј (Форснер), настојатељ манастира Свете Тројице у Бредареду код Бороса у Шведској.

Успјешна је мисија наше Цркве у Шведској, у посљедњих 40 година. И Швеђани су почели отврати своје православне манастире, гдје уопште прије није било православних. Млади игуман Доротеј, који је провео седам година по манастирима у Србији, сада је игуман првог шведског православног манастира у Бредареду.

Парох у Ескилстуни јесте протојереј отац Игњатије Ек. Швеђанин који је добио свештенички чин од наше Цркве, прије 35 година. По његовом избору, наш храм је посвећен Светој Ани Новгородској, шведској принцези удатој на руском двору. Како каже отац Игњатије, да је Мартин Лутер, својевремено, боље познавао православље, не би имао потребе заснивати нову вјеру – протестантизам.

Један други Швеђанин, Свен Гулман, открио је у Хиландару фреску на којој је представљена Света Олга Кијевска, друга шведска принцеза удата на руском двору за кнеза Игорa. (То откриће Свен Гулман објавио је на страницама "Дијаспоре", наша примедба). Она је мајка Светог Кнеза Владимира, који је пократи Русију, захваљујући њој, која је прва прихватила Хришћанство у Цариграду.

На зидној фрески у Хиландару она заузима почасно мјесто поред Стефана Првовјенчаног и Уроша Другог. Могло би се условно рећи да смо преко Ње, Цариграда, Кијева и Хиландара успоставили духовне везе и са Шведском онога времена.

Канонизоване шведске принцезе потичу из времена када је у Шведској владала једина и права вјера – Православље (прије 1055. године).

* Фрагмент из прилога Недјељка Радановића, Траговима Светог Саве, објављеног на Интернету: www.rastko.org.yu

Pogibija imena (Hercegovina) i istine

Švedski TV program Packat & Klart, 1. marta započeo je seriju emisija o turističkim mogućnostima zemalja sa Balkanskog poluostrva. U prvoj emisiji prikazana je Slovenija, a nakon toga uslijedile su emisije, kako je objavljeno u medijima, iz "Bosne, Crne Gore, Hrvatske, Makedonije i Albanije". Dakle, uglavnom je riječ o banana-državama osnovanim nakon raspada druge Jugoslavije. Dagens Nyheter i TV-tekst objavili su najavu programa uz ozbiljne greške u imenima država. Bosna bez Hercegovine i Crna Gora bez Srbije.

Pretpostaviti je da je tekst izvorno napisan u redakciji programa Packat & Klart, pošto je u prvoj emisiji reporter ponovio iste greške, što se tiče imena država, a koje su povod za ovaj prilog (njegov je problem što je gledalište ostavio bez informacije da Slovenija izlazi na Jadransko more).

Crna Gora je dio države koja se zove Srbija i Crna Gora. To je zvanično ime. U maju mjesecu (21), narod u Crnoj Gori će odlučivati o statusu ovog dijela, danas zajedničke države sa Srbijom. Do toga dana važi oficijalno ime Srbija i Crna Gora. Druga greška odnosi se na Bosnu i Hercegovinu. Jednostavno, kao država, Bosna ne postoji. Pod tim imenom, međutim, postoji u istorijskim knjigama iz kojih se proučava srednji vijek. Postoji, naravno, Bosna i Hercegovina.

Za vrijeme građanskog rata u BiH, a posebno poslije rata, ime Bosna, a da se pri tom misli na državnu tvorevinu, prisutno je u jednom dijelu BiH i u zapadnim, pa i švedskim medijima.

Poslije favorizovanja Bosne došlo se do Bosanaca ili Bošnjaka a iz južnoslovenskog korpusa srpsko-hrvatskog jezika rođen je bosanski. Da li se Srbi i Hrvati iz BiH mogu nazvati Bosancima ili Bošnjacima!? Lično sam porijeklom iz BiH, ali nisam Bosanac, a još manje Srbin iz Bosne. Tačnije rečeno, ja sam Hercegovac, a ako se treba opredjeljivati bliže, jasnije i istinitije, onda sam Srbin iz Bosne i Hercegovine. Na isti način rezonuje dobar broj muslimana iz Hercegovine, svi Srbi i Hrvati Hercegovci.

Sjećam se jedne posjete jugoslovenskog premijera Džemala Bijedića južnim dijelovima BiH, poznatim kao Hercegovina (glavni grad Mostar). Bijedić je govorio o izgradnji Aluminij-skog kombinata na periferiji Mostara i šta će taj kombinat značiti za BiH i za Hercegovinu, tada kao i danas, pasivnu pokrajinu. Izabrao je da posjeti Hercegovinu jer je u tom dijelu BiH bilo dosta protivnika izgradnji Aluminij-skog kombinata. Narod je, u to vrijeme, bio uz Osmana Piriju, koji se zalagao za to da treba iskoristiti klimu u Hercegovini i podizati vinograde, breskvice, plantaže aktinidija i pistacija. U okviru predavanja Bijedić je stalno upotrebljavao ime Bosna, nikad i nikako Hercegovina. Pokazalo se kasnije, velik dio publike bio je iritiran, mnogi i ozbiljno ljuti zbog toga. Jedan od slušalaca se usudio da prekinje premijera usred predavanja (kasnije su novinari saznali da su bili saborci u partizanima i bliski prijatelji). "Pobogu Džema (nadimak za premijera sa kojim su ga oslovljavali bliski prijatelji), ti si u posjeti Hercegovini, u kojoj si rođen, a Hercegovina je dio BiH. Šta će raditi drugi kad ti zaboravljaš Hercegovinu. Ne polaži temelje koji će podijeliti ovu zemlju", reče čovjek koji se zvao Coco Pudar. U nastavku Bijedić je ispravio sebe, ali je nekoliko puta ipak rekao Bosna, što je publika prihvatila sa smijehom.

Pirijina koncepcija razvoja Hercegovine, nažalost, izgubila je. Bijedićeva je pobijedila.

pobijedila.

BiH je prošla kroz krvavi rat. Danas se u nekadašnjoj fabrici aluminijske, koja je često zagađivala Neretvu, proizvodi, uz aluminij, i vino (Biće dobro ako je to nagovještaj vraćanja Pirijinoj koncepciji razvoja Hercegovine). I dalje se favorizuje ime Bosne. I dalje se zaboravlja Hercegovina. Sklon sam tvrdnji, namjerno.

Neobično je važno da se ime države izgovara tačno. Da su u slučaju Bosne i Hercegovine švedski mediji bili dosljedni, vjerujem da bi se Šveđani manje mučili sa izgovorom imena ljepšeg dijela ove države - Hercegovine. Packat & Klart serijom emisija sa Balkanskog poluostrva, uz sakaćenje imena Bosne i Hercegovine, dezinformisao je slušaoce i kada je u pitanju Srbija i Crna Gora. Zbog toga sam, kao gledalac, pozvao TV-ombudsmana (08 784 30 00) i u razgovoru sa njegovim zamjenikom Peterom Larsonom iznio moje primjedbe. Obećao je, naglašavajući da nisam jedini koji se javio, da će moje primjedbe prenijeti odgovornim u programu Packat & Klart. Rekao je, isto tako, da je važno izaći u javnost sa tačnim faktima o jednoj državi. Pošto u švedskim medijima, a posebno u TV programu, često bude greška o Srbima iz bivše Jugoslavije, nije nam ostalo ništa drugo nego da se javljamo ombudsmanu. Krivu Drinu, rekao je Andrić, nikad niko neće ispraviti, ali i dodao da krive Drine nikad ne treba prestati ispravljati.

Aco Dragićević

Översättningsbyrån
Antola HB

Översättningar & korrekturläsning.
Vi åtar oss alla typer av översättningar
till svenska från engelska, ryska,
serbiska, bosniska och kroatiska.
www.antola.se
e-post: info@antola.se

! ACCEPTERA ALDRIG DISKRIMINERING!

Diskriminering på grund av kön, funktionshinder, sexuell läggning, etnicitet och trosuppfattning är i lag förbjudet. Det gäller bl.a. inom arbetslivet, arbetsförmedling, köp av varor, tjänster och bostäder, högskolan samt inom vård och omsorg.

RING

Antidiskrimineringsbyrån Stockholm Syd
Tfn: 08-531 91 110
Telefontider: Mån, ons, fre 14-16 och tis, tors 10-12
e-post: syd@adb-stockholm.org
eller

Antidiskrimineringsbyrån Stockholm
Tfn: 08-643 09 88
Telefontider: Mån, ons, fre 11-13 och tis, tors 14-16
e-post: stockholm@adb-stockholm.org
Vi ger dig råd, stöd och information
KOSTNADSFRITT!

СРБИЈА У ЕВРОПИ

Поводом оријентације Државне заједнице Србије и Црне Горе на чланство у Европској унији, често напомињемо да је Србија већ у Европи, при чему се не мисли на територијалну локацију, већ на културно и политичко присуство Србије у Европи. Из те области, као илустрацију, издвајамо један мали, али значајан сегмент, скоро непознат нашој књижевној јавности: утицај српских народних песама на културу једне мале европске земље: на Финску. Конкретније, на највећег финског песника из 19. века, Јохана Лудвига Рунеберга (5. 02. 1804 - 6. 05. 1877).

Пише: *Чедомир Цветковић*

Условним поређењем величине уметничког домета и значаја за буђење националне свести код Финаца у 19. веку, Ј. Л. Рунеберг се може поредити са Његошем. Рунеберг је рођен у малом месту на западу Финске, Пиетарсарију. Студије је започео 1822. год. у граду Турку, негдашњој престоници Финске. Али, због слабих материјалних могућности две године је паузирao од студија, подучавајући школску децу. Кад је магистрирао, запослио се у Хелсинкију као новинар, до постављања за директора Гимназије у граду Порву. Последњих 13 година био је везан за болесничку постељу.

Из обимног фондуса Рунебергових књижевних дела поменимо само најзначајнији еп: „Прича заставника Стола“, који је имао снажан утицај на покрет националног буђења у Финској. За ову, пак, прилику издвајамо само његове епске радове, који су били у највећој мери под утицајем српских народних песама.

Најпознатији историчар финске књижевности, Кај Лајтинен, пише: „Најчешће се сматра да је зачетак Рунеберговог песништва настао у јесен 1828. год, када је у библиотеци пријатеља Фредрика Цигнасиукција пронашао књижицу Goetzenovog превода на немачки 30-так српских народних песама. Рунеберг их је одмах превео на шведски – (Рунеберг је био „фински швеђанин“). Одмах затим су се појавили први Рунебергови епски радови, идиле и епиграми. Утицај српских епских песама на Рунеберга је у финској културној и књижевној јавности много пута констатован и потврђен. Али, ретко се подсећало да ниједан нови стил, ниједно изненадно књижевно буђење не може да роди плод без повољног духовног тла. Најчешће се дешава да се одлучујући додир не рађа ако семе падне на стену.“

Пре упознавања са српском епском поезијом, Рунеберг је објавио низ песама, од којих су најпознатије „Ловци на јелене на скијама“ и „Ханан“, са снажним описима природе. „Рунеберг је – пише Кај Лајтинен – требало најпре да живи у забаченим шумским пределима и да се упозна са српском епском поезијом, да би дошао до сопственог песничког стила. Рунеберговим песмама отпочео је утицај финског народног песништва. Од српских народних песама био је кратак пут до тек откривене финске народне поезије.“

Према Лајтинену, Рунеберг је снажно утицао на каснију плејаду веласана финске књижевности, као што су били Алексис Киви, Јухани Ахо, Јоел Лехтоне, нобеловац Франс Емил Силанпе и на многе друге.

Ми бисмо, тако, могли да изведемо закључак да је српска народна поезија, преко Рунеберга, имала извесног утицаја на развој финске књижевности у 19. веку. Захвална тема за докторску дисертацију, зар не.

** Барбара Ленквист објавила је у првом броју нашег часописа за 1998. годину прилог о српским народним песмама на шведском језику у преводу Рунеберга. Реч је о 58 песама, које је, како каже Барбара Ленквист, иначе слависта на Универзитету у финском граду Турку, “Вук Караџић назвао женске песме”.*

Реч плус

Сусрети чувара народног блага

Увек је лепо кад долази “Абрашевић” у госте. Већ само име најављује да је у питању друштво са богатом традицијом и подугачком фолклорном историјом. Још увек је у лепом сећању посета “Абрашевића” из Краљева пре пет година, као и узвратна посета “Синђелића”, која је за многе младе играче из Шведске била прва посета Отаџбини.

Овогодишњи гост, “Абрашевић” из Чачка, у својој екипи имао је једног посебног члана, господина Драгишу Гавриловића, професионалног кореографа и сарадника музичког програма ТВ Београд. Господин Гавриловић, који је носилац Златне значке Културно-просветне заједнице Србије за 2005. годину, у својим кореографијама углавном ради на очувању фолклорне традиције подручја Драгачева и Западне Србије - ношње, кораци, обичаји и веровања. Гавриловић посебно наглашава да је његова кореографија “Вођевица” - мирење младина и младожењина родитеља када млада побегне, јединствена. Реч је о врло специфичном обичају за његов крај. Ова кореографија награђена је првом наградом на међународном такмичењу у Пољској.

Музичка емисија Драгише Гавриловића “Останимо верни традицији” забележила је 250 емитовања у времену од 1995. до 2000. године. Аутор је и чувене емисије “Чаша воде на извору”.

Након овогодишње “Фолклоријаде” у Гетеборгу, Гавриловић је веома похвално говорио о уметничким квалитетима кореографија Радослава Јелачића - Миме, који истовремено ради у три клуба у Шведској - “Козари”, “Синђелићу” и “Крајишницима”. Особито је нагласио добро познавање детаља и специфичности сваке кореографије посебно коју осмисли и реализује Радослав Јелачић - Мима.

Током априла “Синђелић” ће узвратити посету “Абрашевићу” из Чачка.

Сл. С.

Шведско-српски речник/Svensk-Serbiskt Lexikon

Српска популација у Шведској, коначно, дочекала је Шведско-српски речник. Појавио се у издању Завода за развој школства (Myndigheten för skolutveckling), који се иначе појављује као издавач речника са шведског на језике усељеника који живе у овој земљи. Шведско-српски речник доноси фонд од 28500 речи. Штампан је латиницом, екавски, и са кратким коментарима у уводу на шведском, енглеском и српском о начелима која су уважавана приликом преводњења са шведског на српски језик. Речник је саставио Адолф Дал, а комплетирао га је, како стоји у импресуму, Слободанка Вукотић, док је рецензију урадио проф. Љубиша Рајић из Београда. Речник, на чије су ничим оправдано кашњење деценијама указивали Срби у Шведској, па и овај часопис, ни једном речју не обавештава будуће кориснике да Срби равноправно користе екавску и ијекавску варијанту српског језика и да је официјелно писмо код Срба ћирилица. Те примедбе чуле су се и на пригодној свечаности промоције Шведско-српског речника, која је одржана у седишту Завода за развој школства у Стокхолму..

Постојећи Шведско-српски речник добио је електронско издање. Корисници Интернета речник могу пронаћи и користити на адреси: <http://lexin.nada.kth.se/sve-ser.shtml>.

Штампано, латинично, издање речника може се наручити телефоном код дистрибутера Liber (08 690 95 76), Цена је, укључујући порез и трошкове поштарине, око 250 круна.

На промоцији Шведско-српског речника, Kiros Fre Voldu, службеник у Заводу за развој школства, није искључио могућност да се речник појави и у ћириличној штампаној верзији. Све зависи од интересовања будућих корисника. Нагласио је, тада, да су у завршној фази послови на припреми електронског ћириличног издања Шведско-српског речника. Електронски ћирилични речник, у међувремену, се појавио. Тај речник налази се на адреси: <http://lexin.nada.kth.se/sve-sek.shtml>

Ал. Д.

Храм Светог Саве у Стокхолму на разгледници

Часопис “Дијаспора” појавио се, уз благослов Његовог Преосвештенства епископа Британско-скандинавског Г. Доситеја, као издавач разгледнице Стокхолма на којој се налази православни храм посвећен Светом Сави.

Разгледница је штампана у тиражу од 1000 примера-

ка и ускоро ће се појавити у нашим храмовима у Шведској. На полеђини разгледнице, на простору намењеном за текст који се шаље примаоцу, стоји кратко обавештење како се стиже до храма у Стокхолму уз кориштење јавног превоза, али и кратка историја изградње храма и формирања парохије Свети Сава у Стокхолму.

*Храм Светиоџ
Саве који се
налази у лејом
делу Сјокхолма,
у непосредној
близини чувеноџ
Глубена*

Позив за улагање у привреду Србије

Државно-привредна делегација Србије крајем марта боравила је у Шведској

Крајем марта у Шведској је борила државно-привредна делегација Србије. У Стокхолму је организован и пословни форум шведских и српских привредника. Председник Србије Борис Тадић, на отварању пословног форума, позвао је шведске компаније да инвестирају у српско тржиште, наглашавајући да је данас у Србији повољна пословна клима и да је Србија интересантна за страна улагања.

Као повољност, Тадић је издвојио то што Србија има уговор о слободној трговинској зони са земљама региона и са Русијом.

Са министром индустрије

Шведске Томасом Есторсом, српски председник је разговарао о могућим пројектима, а искористио је прилику да се, у току разговора, захвали на помоћи коју је Шведска пружила Србији од 1995. до 2005. године, вредној више од 140 милиона евра. Договорено је да се та помоћ настави, док је председник Србије инсистирао да она већином буде усмерена ка неразвијеним општинама на југу Србије. Као проблем у економској сарадњи са Шведском председник Србије је истакао неравнотежу у извозу и увозу. Србија много више увози из Шведске него што остварује извоз у Шведску.

Пиротски ћилим за краља

За време посете Шведској, председник Србије Борис Тадић сусрео се са краљем Шведске Карлом Густавом XVI. Том приликом Тадић је краљу Шведске поклатио уникатни пиротски ћилим и малу икону Богородице са Христом. Како су јавиле агенције, Шведски краљ је у разговору са Тадићем пружио подршку Србији у њеним европским настојањима.

Srpska internet enciklopedija Wikipedia

Promocija internet enciklopedije Wikipedia održana je početkom januara u Domu omladine u Beogradu. Wikipedia, danas najveća svetska enciklopedija, je internet enciklopedija slobodnog sadržaja, i nalazi se na adresi: <http://www.wikipedia.org>. Naziv Wikipedia potiče od reči „wiki, wiki”, što na havajskom jeziku znači brzo, jer sadržaj svake stranice može odmah da se promeni. Objavljuje se pod GFDL (GNU Free Documentation Licence - Gnu licenca za slobodnu dokumentaciju), što praktično znači da svaki korisnik može dodavati ili menjati već postojeći sadržaj. Prva Wikipedia nastala je 15. januara 2001. godine na engleskom jeziku, a njen osnivač je internet preduzetnik Jimbo Wells.

Wikipedia danas ima 3.100.000 članaka, od toga preko 912.000 na engleskom jeziku i preko 775.000 registrovanih saradnika. Srpska verzija ove enciklopedije za sada ima 16.000 članaka i već se po broju članaka nalazi među dvadeset najobimnijih izdanja Wikipedie, koja se inače pojavljuje na 212 svetskih jezika. Moto pod kojim Wikipedia postoji je - „Zamislite svet u kome svaka osoba ima slobodan pristup celokupnom ljudskom znanju. To je ono što mi radimo”.

O radu i sadržaju srpske Wikipedie možete se informisati na njenom sajtu, koji se nalazi na adresi: <http://scg.wikimedija.org>. Srpsku Wikipediju ustanovili su mladi u Beogradu, koji održavaju konsultativne sastanke u Domu omladine, nedeljom, od 15 do 20 časova. (Dijaspora)

- Било би изузетно важно ако бисмо могли да успоставимо директне инвестиције у нашу производњу - истакао је председник Србије Борис Тадић за време разговора у Шведској.

На пословном форуму учествовали су представници 70 шведских компанија и 29 предузећа из Србије. Били су то представници металопрерађивачке, текстилне и кожарске индустрије из Србије, пољопривредне индустрије, односно производње хране, представници из области комуникација и енергетике Србије.

Министар приватизације у Србији Предраг Бубало, који се налазио у државно-привредној делегацији Србије, истакао је да, када се на једном овако значајном скупу окупи много више страних предузећа и компанија, из искуства зна да ће доћи до реализације послова. Бубало је казао да су у области пољопривреде нека предузећа већ склопила послове. (Бета)